
การปฏิรูปรัฐธรรมนูญของไทยให้เป็นประชาธิปไตย หรือเพื่อสืบทอดอำนาจเผด็จการ 4.0

CONSTITUTION REFORM FOR DEMOCRACY OR FOR DICTATORSHIP SUCCESSION IN THE FORM OF 4.0

นิพนธ์ ฐานะพันธุ์^{1*}
NiponthThanapunth

บทคัดย่อ

รัฐธรรมนูญปี 2560 สะท้อนพลังอำนาจของประชาชนส่วนใหญ่โดยระบอบการปกครองประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์อยู่ใต้รัฐธรรมนูญ ซึ่งสำคัญยิ่ง ดังปรากฏอยู่ในมาตรา 1-260 ของกฎหมายรัฐธรรมนูญฉบับนี้ อย่างไรก็ตามในบทเฉพาะกาลที่กำหนดการเลื่อนไหลอำนาจให้คณะรักษาความสงบแห่งชาติสืบทอดอำนาจโดยออกแบบให้นายกรัฐมนตรีปัจจุบันมีแนวโน้มที่จะมาจากคณะรักษาความสงบแห่งชาติ

ทั้งนี้ก็เพราะว่ากระบวนการถ่ายโอนอำนาจของเผด็จการยุค 4.0 ผู้ร่างทั้งหลายเป็นหัวหน้าและเกี่ยวข้องกับเผด็จการทั้งสิ้น. น่าจะเป็นความจริงว่าเขาไม่ได้ร่างเพื่อประชาธิปไตยของประชาชนแต่ร่างเพื่อเปิดทางให้รัฐบาลทหารแล้วจะนำมาซึ่งความขัดแย้งวุ่นวายต่อประเทศชาติ

คำสำคัญ: หลักการประชาธิปไตยรัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2560

---

¹หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น

*ผู้นิพนธ์ประสานงาน E-mail:

ABSTRACT

Thai Constitution 2560 reflects the will of majority of Thai people to be ruled by constitutional democracy regime which the King is under the democratic constitution which becomes the main importance as appear in Article 1 to 260 of Thai Constitution 2560. However, in the transitory provision, it may slide the responsibility which National Council for Peace and Order (NCPO) will continue the power by designing the present Prime Minister will come from National Council for Peace and Order (NCPO).

This was because of the process of the renewal power of dictatorship of 4.0. The constitution drafters were the head and of to dictatorship. The trend is that, this constitution is not drafted for people democracy, but they drafted the constitution to open the gate for the military government and it will bring about the chaos and confliction to the nation.

Keywords: Principle of Democracy, Constitution 2560

บทนำ

ในด้านนิติศาสตร์ คำว่า “รัฐธรรมนูญ” หมายถึง กฎหมายสูงสุดในการปกครองของประเทศ เพราะฉะนั้นรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยที่ประกาศใช้เมื่อวันที่ 6 เมษายน พ.ศ. 2560 นั้น ตามมาตรา 5 วรรคแรกได้กล่าวไว้อย่างชัดเจนว่า “รัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายสูงสุดของประเทศ บทบัญญัติใดของกฎหมาย กฎหรือข้อบังคับหรือการกระทำใดขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ บทบัญญัติหรือการกระทำนั้นเป็นอันใช้บังคับมิได้” แต่ในด้านรัฐศาสตร์ บรรพต วีระสัย (2526) ได้อธิบายคำว่า “รัฐธรรมนูญ” หมายถึง เจตนารมณ์ของประชาชนในสังคมเกี่ยวกับการปกครองหรือการอยู่ร่วมกันในประเทศหนึ่ง ๆ เพราะฉะนั้นการวิเคราะห์รัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2560 จึงเป็นการนำเอาสาระสำคัญ ๆ ที่เรียงลำดับอยู่ในแต่ละมาตราอธิบายความว่า สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของประชาชนชาวไทยหรือไม่อย่างไร พร้อมกับเปรียบเทียบกับหลักการประชาธิปไตยที่เป็นสากลตามแนวคิดของนักวิชาการต่าง ๆ ซึ่งยอมรับกันทั่วไปว่าเป็นหลักการของการปกครองระบบประชาธิปไตยที่แท้จริง

ตามเหตุผลที่กล่าวไว้ในการประกาศใช้รัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2560 (2560) สรุปความได้ว่าสาเหตุเกิดจาก

1. การปกครองมิได้เสถียรภาพหรือราบรื่นเรียบร้อย เพราะยังคงประสบปัญหาข้อขัดแย้งต่าง ๆ บางครั้งเป็นวิกฤตทางรัฐธรรมนูญที่หาทางออกไม่ได้

2. เกิดจากการที่มีผู้ไม่นำพาหรือไม่นับถือยำเกรงกฎเกณฑ์การปกครองบ้านเมือง ทุจริตฉ้อฉลหรือบิดเบือนอำนาจหรือขาดความตระหนักสำนึกรับผิดชอบต่อประเทศชาติและประชาชน จนทำให้การบังคับใช้กฎหมายไม่เป็นผล

3. เกิดจากกฎเกณฑ์การเมืองการปกครองที่ยังไม่เหมาะสมแก่สภาวการณ์บ้านเมืองและกาลสมัย ให้ความสำคัญแก่รูปแบบและวิธีการยิ่งกว่าหลักการพื้นฐานในระบอบประชาธิปไตยหรือไม่

อาจนำกฎเกณฑ์ที่มีอยู่มาใช้กับพฤติกรรมของบุคคลและสถานการณ์ในยามวิกฤติที่มีรูปแบบและวิธีการแตกต่างไปจากเดิมให้ได้ผล

ดังนั้น จึงมีแนวทางการป้องกันและแก้ไข คือ

1. ปฏิรูปการศึกษาและการบังคับใช้กฎหมายและเสริมสร้างความเข้มแข็งของระบบคุณธรรมและจริยธรรม

2. จัดระเบียบและสร้างความเข้มแข็งแก่การปกครองประเทศขึ้นใหม่ด้วยการจัดโครงสร้างของหน้าที่และอำนาจขององค์กรต่าง ๆ ตามรัฐธรรมนูญและสัมพันธ์ภาพระหว่างฝ่ายนิติบัญญัติกับฝ่ายบริหารให้เหมาะสม

3. ให้สถาบันศาลและองค์กรอิสระอื่น ซึ่งมีหน้าที่ตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สุจริต เทียบธรรมและมีส่วนในการป้องกันหรือแก้ไขวิกฤติของประเทศตามความจำเป็นและเหมาะสม

4. รับรอง ปกป้อง และคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของปวงชนชาวไทยให้ชัดเจนและครอบคลุมอย่างกว้างขวางยิ่งขึ้น

5. กำหนดให้รัฐมีหน้าที่ต่อประชาชนเช่นเดียวกับการให้ประชาชนมีหน้าที่ต่อรัฐ

6. วางกลไกป้องกัน ตรวจสอบและขจัดการทุจริตและประพฤติมิชอบที่เข้มงวด เด็ดขาด เพื่อให้ผู้บริหารที่ปราศจากคุณธรรม จริยธรรม และธรรมาภิบาล เข้ามามีอำนาจในการปกครองบ้านเมืองหรือใช้อำนาจตามอำเภอใจ

7. กำหนดมาตรการป้องกันและบริหารจัดการวิกฤติการณ์ของประเทศให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

8. สร้างกลไกในการปฏิรูปประเทศในด้านต่าง ๆ ที่สำคัญและจำเป็นอย่างร่วมมือร่วมใจกัน รวมตลอดทั้งการลดเงื่อนไขความขัดแย้งเพื่อให้ประเทศมีความสงบสุขบนพื้นฐานของความรู้รักสามัคคีปรองดอง ด้วยวิธีดำเนินการ คือ

8.1 อาศัยความร่วมมือระหว่างประชาชนทุกภาคส่วนกับหน่วยงานทั้งหลายของรัฐตามแนวทางประชารัฐภายใต้กฎเกณฑ์ตามหลักการปกครองในระบบประชาธิปไตย และประเพณีการปกครองที่เหมาะสมกับสถานการณ์และลักษณะสังคมไทย

8.2 ใช้หลักความสุจริต หลักสิทธิมนุษยชนและหลักธรรมาภิบาล อันจะทำให้สามารถขับเคลื่อนประเทศให้พัฒนาไปข้างหน้าได้อย่างเป็นขั้นตอน จนเกิดความมั่นคง มั่งคั่งและยั่งยืน ทั้งในการเมืองการปกครอง เศรษฐกิจและสังคมตามระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

จากเหตุผล หลักการป้องกันและแก้ไข ได้นำไปสู่การยกร่างและประกาศใช้รัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2560 ซึ่งพบว่าเนื้อหาสาระสำคัญส่วนใหญ่ไม่แตกต่างไปจากรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 และรัฐธรรมนูญ 2550 มากนัก กล่าวคือ

1. วิธีการได้มาซึ่งตัวแทนของประชาชนคือ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ที่มาจากเขตเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเท่ากับจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.) ที่พึงจะมี และส.ส. เหล่านั้นต้องสังกัดพรรคการเมืองหรือต้องให้พรรคการเมืองเท่านั้นส่งลงสมัครรับเลือกตั้งในแต่ละเขตเลือกตั้งได้

ส่วนผู้สมัครคนอื่น ๆ ที่จะลงสมัครอย่างอิสระและไม่สังกัดพรรคการเมืองจะกระทำมิได้ นอกจากนั้น การลาออกจากสมาชิกพรรคการเมืองที่ตนเป็นสมาชิกยังส่งผลให้สิ้นสุดสภาพความเป็น ส.ส. อีกด้วย

2. วิธีการได้มาซึ่ง ส.ส. แบบบัญชีรายชื่อ ก็ยังคงให้ความสำคัญกับพรรคการเมือง ในการจัดลำดับบัญชีรายชื่อและเสนอให้คณะกรรมการการเลือกตั้งทราบ จะแตกต่างกันบ้างก็เป็น วิธีการนับคะแนน ซึ่งเพิ่มเติมในส่วนของคะแนนเสียงเลือกตั้งของพรรคการเมืองเล็กหรือพรรคการเมืองที่ไม่ได้ ส.ส. เข้ามาในสภาผู้แทนราษฎรเลย โดยนำคะแนนที่ได้มาของแต่ละพรรคการเมือง เล็กไปคิดคำนวณตามมาตรา 91 ของรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2560 (1) (2) (3) เพื่อจะทำให้พรรคการเมือง เล็กสามารถมีที่นั่งของ ส.ส. ในสภาผู้แทนราษฎรเพิ่มขึ้นได้หรือทำให้คะแนนเสียงของประชาชน ที่เลือก สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตทั่วประเทศ แม้จะไม่ชนะเลือกตั้งในแต่ละเขต คะแนน เหล่านั้นจะไม่ถูกทิ้งให้หายไปเฉย ๆ และตรงกันข้าม ทำให้มีค่ามากยิ่งขึ้น สำหรับพรรคการเมืองเล็ก หรือพรรคการเมืองเกิดใหม่

3. วิธีการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภาหรือ ส.ว. ซึ่งเดิมมาจากการเลือกตั้งทั้งหมดบ้างผสมผสาน กับ ส.ว. ที่มาจากการแต่งตั้งบ้าง แต่ตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2560 มาตรา 107 ส.ว. ให้มาจากการเลือก กันเอง ตามกลุ่มอาชีพที่จะกำหนดไว้ในกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิก วุฒิสภา ทั้งนี้การแบ่งกลุ่มให้ดำเนินมาตั้งแต่ระดับอำเภอ ระดับจังหวัด และสุดท้ายระดับประเทศ ให้เหลือเพียง 200 คน โดยมีวาระเพียง 5 ปี และให้เป็นอำนาจของคณะกรรมการการเลือกตั้งเป็น องค์กรจัดการเลือก

4. ตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2560 ได้เข้มงวดต่อคุณสมบัติของบุคคลที่จะดำรงตำแหน่ง ส.ส. ส.ว. และรัฐมนตรีมากขึ้นกว่าเดิม โดยเฉพาะมาตรา 98 (7) เคยได้รับโทษจำคุกโดยได้พ้นโทษ มายังไม่ถึง 10 ปี นับถึงวันเลือกตั้ง ซึ่งเป็นการขยายเวลาของบุคคลเหล่านั้นให้สามารถเข้ามาสู่ วงการเมืองได้นานยิ่งขึ้นหรือในมาตราเดียวกัน (10) เคยต้องคำพิพากษาอันถึงที่สุดว่า กระทำ ความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการหรือต่อตำแหน่งหน้าที่ในความยุติธรรม หรือกระทำความผิด ตามกฎหมายว่าด้วยความผิดของพนักงานในองค์การหรือหน่วยงานของรัฐหรือความผิดเกี่ยวกับ ทรัพย์ที่กระทำ โดยการทุจริตตามประมวลกฎหมายอาญา ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการกู้ยืมเงิน ที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน กฎหมายว่าด้วยยาเสพติดในความผิดฐานเป็นผู้ผลิต ส่งออกหรือผู้ค้า กฎหมายว่าด้วยการพนันในความผิดฐานเป็นเจ้ามือหรือเจ้าสำนัก กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและ ปราบปรามการฟอกเงินในความผิดฐานฟอกเงิน และ (11) เคยต้องคำพิพากษาอันถึงที่สุดว่า กระทำ การอันเป็นการทุจริตในการเลือกตั้ง เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อเป็นการป้องปราม หรือขัดขวางหรือสร้าง เงื่อนไขต่อบุคคลที่ไม่ดีตามลักษณะดังกล่าวข้างต้น ต้องเข้ามาใช้ชีวิตในวงการเมืองไทยอย่างชัดเจน ตามเจตนารมณ์ของประกาศใช้รัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2560 ที่ได้สรุปความไว้ข้างต้น

กล่าวโดยสรุป สาระสำคัญของรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2560 นั้น ได้สนองตอบเจตนารมณ์ ของประชาชนที่ต้องการให้นักการเมืองไทยนั้น เป็นคนดี มีคุณธรรม จริยธรรม และธรรมาภิบาล เข้ามามีอำนาจในการปกครองบ้านเมือง และตรงกันข้ามมีเนื้อหาสาระที่สำคัญหลายประการที่ทั้งเป็น การป้องปราม และห้าม หรือกีดกันมิให้นักการเมืองไทยที่ไม่ดีได้อาศัยโอกาสและช่องว่างต่าง ๆ ทางกฎหมายที่มีอยู่เข้ามามีอำนาจในการบริหารบ้านเมืองอย่างชัดเจนยิ่งขึ้น แต่ทั้งนี้ยังไม่มีข้อความใด

ที่สามารถห้ามซื้อสิทธิ-ขายเสียง ของนักการเมืองกับประชาชนได้อย่างเป็นรูปธรรม เว้นแต่บทลงโทษที่รุนแรงเพิ่มขึ้นเมื่อได้มีการกระทำผิดในแต่ละกรณีเท่านั้น

สำหรับเจตนารมณ์ของประชาชนที่ต้องการปกครองระบอบประชาธิปไตยที่แท้จริงเหมือนประเทศอังกฤษ สหรัฐอเมริกา ประเทศญี่ปุ่น ประเทศฝรั่งเศส หรือประเทศเยอรมันนั้น ตามคำประกาศใช้รัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2560 ที่เกี่ยวข้องกับแนวทางแก้ไขและป้องกัน ซึ่งผู้เขียนสรุปความไว้ในข้อ 8.2 ข้างต้นว่าต้องการให้ประเทศพัฒนาไปข้างหน้าได้อย่างเป็นขั้นตอน จนเกิดความมั่นคง มั่งคั่งและยั่งยืน ทั้งในทางการเมืองการปกครอง เศรษฐกิจและสังคม ตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขนั้น เมื่อนำเนื้อหาสาระบางส่วนของรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2560 รวมทั้งบทเฉพาะกาล ไปเปรียบเทียบกับหลักการสากลหรือหลักการประชาธิปไตยที่เป็นหลักการสากลหรือรัฐธรรมนูญให้เป็นประชาธิปไตยที่แท้จริงแล้ว นอกจากจะไม่ปฏิรูปรัฐธรรมนูญให้เป็นประชาธิปไตยที่ถูกต้องเหมาะสม ยังเป็นการสืบทอดอำนาจเผด็จการ 4.0 อีกด้วย ทั้งนี้ด้วยเหตุผลที่ว่า

1. ในประเทศที่มีการปกครองระบอบประชาธิปไตยอย่างแท้จริง มักจะอิงหลักการของประชาธิปไตยเป็นแนวทางในการพัฒนาทางการเมือง โดยเฉพาะการพัฒนาหลักการที่จะทำให้เกิดเสถียรภาพทางการเมืองขึ้นในประเทศควบคู่ไปกับเสถียรภาพของรัฐบาลจากการอาศัยประชาชนโดยส่วนใหญ่ได้มีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมในทางการเมืองด้วยการตรวจสอบ ควบคุมรัฐบาลอย่างใกล้ชิดและเป็นประชาธิปไตยตามหลักการต่าง ๆ ที่เป็นสากลและเป็นที่ยอมรับกันทั่วไป เป็นต้นว่า

1.1 หลักการพื้นฐานสี่ประการของประชาธิปไตย (The Four Basic Principles of Democracy) ของ Austin Ranney (1966) ซึ่งสรุปได้ว่า

หลักการที่ 1 อำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชน (Popular Sovereignty) หมายถึง ประชาชนในชุมชนนั้น มีอำนาจในการตัดสินใจหรือมีส่วนร่วมในการปกครอง และอำนาจนั้นต้องไม่เป็นของบุคคลใด หรือชนชั้นใดชนชั้นหนึ่ง ซึ่งเป็นหลักการอันเป็นหัวใจสำคัญของประชาชน โดยพิจารณาตรวจสอบได้จากองค์ประกอบที่สำคัญ 4 ประการ คือ

1) อำนาจอธิปไตย (Sovereignty) นั้น ต้องเป็นอำนาจของชุมชนหรือเจ้าของพื้นที่ เจ้าของอาณาเขต หรือเป็นเจ้าของชาตินั้นทั้งหมดโดยสมบูรณ์ตามกฎหมายหรือกฎหมายให้อำนาจรองรับตามลักษณะของการเป็นชาติสมัยใหม่อย่างแท้จริง

2) ประชาชนให้ความยินยอม (Vestment in the People) หมายถึง อำนาจนั้นต้องได้มาจากความยินยอมของชุมชนหรือจะต้องผ่านกระบวนการตัดสินใจจากชุมชนอย่างชัดเจน โดยเฉพาะการได้มาและการใช้ซึ่งอำนาจเพื่อการบริหารประเทศในด้านอำนาจนิติบัญญัติ อำนาจบริหารและอำนาจตุลาการ ต้องเป็นไปตามเงื่อนไขของระยะเวลาและความต้องการของชุมชนนั้น

3) เป็นสมาชิกของชุมชน (The Member of Community) หมายถึง ต้องเป็นบุคคลหรือกลุ่มชนที่มีความสัมพันธ์ต่อกัน มีส่วนร่วมในการสร้างชุมชน สร้างค่านิยม ประสบการณ์ความรู้สึกร่วมกันคิดและพฤติกรรมในดินแดนเดียวกันด้วย

4) อำนาจอธิปไตยเป็นของประชาชนทุกคน (Sovereignty of all the people) หรือเป็นของประชาชนในชุมชนนั้น ๆ

หลักการที่ 2 ความเสมอภาคทางการเมือง (Political Equality) โดยพิจารณาจาก

- 1) โอกาสของสมาชิกในชุมชน ต้องมีส่วนร่วมในการปกครองหรือมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจอย่างเสมอภาคกันในลักษณะ One man One Vote
- 2) สมาชิกของชุมชนมีความเสมอภาคในโอกาส ในการเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างแท้จริง โดยเฉพาะการเปิดโอกาสให้ลงสมัครรับเลือกตั้งหรือเสนอตนเองได้อย่างอิสระ ส่วนประชาชนที่มีสิทธิเลือกตั้งก็ต้องมีอิสระในการเลือกบุคคลใดก็ได้

หลักการที่ 3 ต้องฟังเสียงปวงชน (Popular Consultation) โดยพิจารณาจาก

- 1) การศึกษา ค้นคว้าและการสำรวจความต้องการที่แท้จริงของปวงชน เพื่อนำมากำหนดเป็นนโยบายสาธารณะ
- 2) นโยบายสาธารณะต้องสนับสนุนผลประโยชน์ของปวงชน
- 3) มีการจัดตั้งกลไกสำหรับการวิพากษ์วิจารณ์ การแสดงประชามติหรือการเรียนรู้ และการควบคุมต่อการดำเนินนโยบายสาธารณะ

หลักการที่ 4 การปกครองโดยเสียงข้างมาก (Majority Rule) ซึ่งพิจารณาจาก

- 1) การตัดสินใจของรัฐบาลในการปกครองประเทศ ต้องทำตามความต้องการของเสียงส่วนมาก โดยอาจจะทำได้ในรูปของประชามติ (Referendum)
- 2) เสียงส่วนมากต้องไม่ไปลดทอนสิทธิเสรีภาพขั้นพื้นฐานที่เป็นความต้องการของเสียงส่วนน้อยหรือปัจเจกชน
- 3) ต้องมีหลักประกันและการยอมรับฟังเสียงส่วนน้อยด้วยความเคารพ

นอกจากนั้น ในการปกครองระบอบประชาธิปไตยไม่ใช่เป็นเพียงข้อความที่เขียนไว้ในรัฐธรรมนูญว่า ปกครองด้วยระบอบประชาธิปไตย แล้วประชาชนทุกคนก็ยอมรับว่าเป็นประชาธิปไตย หากแต่การปกครองระบอบประชาธิปไตยที่แท้จริงนั้น จะต้องมีหลักการของประชาธิปไตยหรือที่ ประเสริฐ ทรัพย์สุนทร และชวลิต ยงใจยุทธ (2532) เรียกว่า หลักของการปกครอง (Principle of Government) ซึ่งเป็นหลักการที่นักวิชาการ และประชาชนโดยทั่วไปยอมรับโดยเฉพาะจะต้องประกอบด้วยหลักการพื้นฐานที่สำคัญ ๆ ของการปกครองระบอบประชาธิปไตย แต่ตามแนวความคิดของประเสริฐ ทรัพย์สุนทร และพลเอกชวลิต ยงใจยุทธ ซึ่งเชื่อว่าเป็นหลักการของประชาธิปไตยหรือหลักการของการปกครองในระบอบประชาธิปไตยนั้นจะต้องมีองค์ประกอบที่สำคัญ 5 ประการ คือ

1. อำนาจอธิปไตยของปวงชน (Sovereignty of the People หรือ Popular Sovereignty) หมายถึง อำนาจอธิปไตยของคนทั่วไปหรือคนทั้งหมด
  2. เสรีภาพของบุคคล (Freedom of the Person) หมายถึง เสรีภาพบริบูรณ์ของบุคคล ทั้งเสรีภาพทางการเมืองและเสรีภาพส่วนบุคคลเอกชน
  3. ความเสมอภาค (Equality) หมายถึง ความเสมอภาคทางกฎหมายและความเสมอภาคทางโอกาส
  4. หลักนิติธรรม (Rule of Law) หมายความว่า กฎหมายในระบอบประชาธิปไตยทั้งกฎหมายหลัก (คือรัฐธรรมนูญ) และกฎหมายสามัญต้องไม่ขัดต่อหลักนิติธรรม
-

5. รัฐบาลจากการเลือกตั้ง (Elected government) หมายถึง การเลือกตั้งตามหลักนิยมของระบอบประชาธิปไตยคือ Free vote และ One man One Vote

ในหลักการปกครอง 5 ประการ ของระบอบประชาธิปไตยดังกล่าว หลักการอำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชน เป็นหัวใจสำคัญที่สุดและจะพบว่า หลักการดังกล่าวจะไม่แตกต่างไปจากหลักการของประชาธิปไตยของ Sigmund Neumann ซึ่งบรรพต วีระสัย (2526) ได้สรุปว่าเป็น “บัญญัติ 10 ประการ” หรือ “บทบัญญัติ” (Democratic Decalogue)

หลักที่ 1 อำนาจสูงสุด (อธิปไตย) มาจากปวงชน หมายถึง การที่ประชาชนมีสิทธิตามธรรมชาติอย่างเต็มที่ในการบังคับบัญชาหรือการปกครองบ้านเมือง

หลักที่ 2 การเลือกผู้นำเป็นไปโดยเสรี หมายถึง การได้มาซึ่งผู้นำนั้นต้องเป็นไปโดยวิธีการเลือกตั้ง ซึ่งไม่มีการบังคับหรือข่มขู่ให้ลงคะแนนให้แก่ผู้ใด

หลักที่ 3 ผู้นำมีความรับผิดชอบ และมีความมุ่งมั่นที่จะอุทิศตนเพื่อคนหมู่มาก หรือต้องคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม

หลักที่ 4 รับรองความเสมอภาคของราษฎรโดยกฎหมาย หมายถึง ประชาชนในประเทศจะต้องมีความเท่าเทียมกันในทางกฎหมาย หรือมีความเสมอภาคกันในด้านสิทธิ เสรีภาพ และการอยู่ภายใต้อำนาจอธิปไตยเหมือน ๆ กัน

หลักที่ 5 ยินยอมให้มีพรรคการเมืองได้เกินกว่า 1 พรรค หมายความว่า ให้สิทธิ เสรีภาพในการรวมตัวกันทางการเมืองได้โดยเสรี ดังนั้นการจัดตั้งกลุ่มทางการเมือง การจัดตั้งพรรคการเมือง และการเป็นสมาชิกพรรคการเมือง ไม่ผูกขาดอยู่เพียงกลุ่มเดียว หรือพรรคเดียว

หลักที่ 6 ส่งเสริมความหลากหลายในชีวิตประจำวัน หรือการมีเสรีภาพที่จะทำอะไรได้ตามที่ต้องการ แต่ต้องอยู่ในกรอบที่กำหนดไว้อย่างกว้าง ๆ หรือกรอบของกฎหมายที่สังคมส่วนใหญ่ยอมรับ

หลักที่ 7 ไม่กีดกันการมีส่วนร่วมในการบริหารประเทศ ไม่ว่าจะเป็นคนกลุ่มน้อยหรือกลุ่มใดให้มีบทบาททางการเมือง

หลักที่ 8 การมีทัศนคติแบบประชาธิปไตยทั้งในกลุ่มผู้นำและประชาชนโดยทั่วไป ทั้งในด้านการมีใจกว้าง การยอมรับฟังความคิดเห็นที่แตกต่าง และการไม่นิยมการใช้กำลังรุนแรงในการตัดสินปัญหา

หลักที่ 9 คนในสังคมมีความสำนึกในหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดี หรือเป็นบุคคลที่สนใจการเมือง การปกครอง และรู้จักการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง

หลักที่ 10 มีความเชื่อมั่นในความดีของมนุษย์ หรือเป็นคนมองโลกในแง่ดี เชื่อมั่นในการแสดงผลว่าสามารถหาทางออกที่เห็นร่วมกันได้ นอกจากนั้นในทรรศนะของ Jack C. Plano และคณะ ซึ่งสรุปความโดยบรรพต วีระสัย (2526) ความว่า ประชาธิปไตยมีองค์ประกอบเป็นหลักปรัชญา 4 ประการ และในด้านการเมืองการปกครอง 3 ประการ คือ

หลักปรัชญาของประชาธิปไตย 4 ประการ

1. ปัจเจกชนนิยม (Individualism) คือ ให้ความสำคัญต่อบุคคลมากกว่าองค์การ สมาคมนิติบุคคลอื่น ๆ หรือแม้แต่กระทั่งรัฐ
2. เสรีภาพ (Freedom) คือ บุคคลจะมีเสรีภาพในด้านต่าง ๆ อย่างเต็มที่แต่จะต้องอยู่ภายในขอบเขตแห่งระเบียบ หรือความเรียบร้อยของสังคม
3. ความเสมอภาค (Equality) ยอมรับความเท่าเทียมกันของมนุษย์ในด้านสิทธิตามกฎหมาย
4. ภราดรภาพ (Fraternity) คือ การที่มนุษย์ควรปฏิบัติต่อกันอย่างเป็นมิตร

หลักการทางการเมืองการปกครอง 3 ประการ

1. หลักอธิปไตยของประชาชน หมายถึง อำนาจอสูงสุดเป็นของพลเมืองภายในรัฐ นโยบายหรือระเบียบกฎหมายต่าง ๆ ต้องพยายามให้สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศ
2. หลักเสียงส่วนมากที่ค้ำประกันถึงเสียงส่วนน้อย หรือการที่ฝ่ายเสียงข้างมากมีบทบาทในการบริหาร แต่ไม่ควรละเมิดสิทธิ หรือการเอาเปรียบและกดขี่ฝ่ายเสียงข้างน้อย
3. การคุ้มครองเสรีภาพ และความเสมอภาคโดยกฎหมาย และจะไม่แตกต่างไปจากรากฐานของประชาธิปไตย ซึ่งจรรยา สุภาพ (2522) สรุปไว้ 5 ประการคือ

3.1 กระบวนการของประชาธิปไตย (Democratic Process) เพื่อให้ได้มาซึ่งความเห็นพ้องต้องกัน (Consensus) ในการร่วมแก้ปัญหาต่าง ๆ เกี่ยวกับการเมือง การปกครอง จะต้องมีการดังต่อไปนี้

- 3.1.1 การโต้เถียง (Debate)
- 3.1.2 การอภิปราย (Discussion)
- 3.1.3 การพูดแสดงความคิดเห็น (Expression)
- 3.1.4 การเลือกตั้ง (Election) เพื่อให้ได้มาซึ่งตัวแทนที่มีนโยบายตรงกับวัตถุประสงค์ของประชาชน
- 3.1.5 การให้ประชาชนออกเสียงรับรองกฎหมายที่ผ่านสภาแล้ว (Referendum)
- 3.1.6 การให้ประชาชนเสนอร่างกฎหมายต่อสภาได้เอง (Initiative)
- 3.1.7 การให้ประชาชนออกเสียงลงมติ ถอดถอนผู้แทนราษฎรออกจากตำแหน่งได้ (Recall)

3.1.8 ใช้กระบวนการและรูปการปกครองแบบรัฐสภา มีตัวแทนของประชาชนคือสภาผู้แทนราษฎรมีอำนาจสูงสุดในการควบคุมกิจการต่าง ๆ ของประเทศ

3.1.9 การปกครองแบบประธานาธิบดี ที่ให้ประชาชนเลือกตั้งทั้งฝ่ายบริหาร และฝ่ายนิติบัญญัติ เพื่อให้ได้มาซึ่งความเห็นพ้องต้องกัน (Consensus)

3.2 การใช้เหตุผล (Rationality) เพื่อเป็นเครื่องมือในการตัดสินใจเมื่อได้มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน

3.3 เสรีภาพ (Freedom) จะเป็นปัจจัยที่สำคัญยิ่งของประชาธิปไตย แต่ต้องยึดหลักของความชอบธรรม เหตุผลและคุณธรรม โดยมีปรากฏในรัฐธรรมนูญจนเป็นที่ยอมรับโดยทั่วไปคือ

3.3.1 เสรีภาพในการนับถือศาสนา

3.3.2 เสรีภาพในการพูดและการแสดงความคิดเห็น

3.3.3 เสรีภาพในการตีพิมพ์

3.3.4 เสรีภาพในการจัดตั้งสมาคม

3.3.5 เสรีภาพในการเคลื่อนไหว

3.3.6 เสรีภาพในการประกอบอาชีพ

3.4 ความเสมอภาค (Equality)

3.4.1 เสมอภาคทางการเมือง หรือสิทธิในการออกเสียงเลือกตั้งเท่าเทียมกัน

3.4.2 เสมอภาคในทางโอกาสหรือมนุษย์ทุกคนควรได้รับโอกาสต่าง ๆ ในทางสังคม เช่นเดียวกัน

3.4.3 เสมอภาคต่อกฎหมาย หรือมนุษย์จะได้รับความคุ้มครองจากกฎหมาย โดยเท่าเทียมกัน

3.5 การใช้เสียงข้างมาก (Majority Rule) เพื่อเป็นบรรทัดฐานในการดำเนินงาน การตัดสินใจปัญหา หรือการแก้ไขข้อขัดแย้ง แต่ต้องใช้ประกอบกับหลักในการเคารพเสียงข้างน้อย

อนึ่ง เมื่อนำหลักการประชาธิปไตยดังกล่าวไปเปรียบเทียบกับหลักการประชาธิปไตย ซึ่ง สุขุม นวลสกุล และคณะ (2530) ได้สรุปไว้ จะมีความสอดคล้องในด้านหลักการสำคัญ กล่าวคือ หลักการปกครองระบอบประชาธิปไตยนั้นจะต้องประกอบด้วย 3 ส่วน คือ อุดมการณ์ประชาธิปไตย การปกครองระบอบประชาธิปไตย และวิถีชีวิตประชาธิปไตย ดังรายละเอียดแต่ละด้าน คือ

อุดมการณ์ประชาธิปไตย ต้องยึดหลักความเสมอภาคและเท่าเทียมกันของความเป็นมนุษย์ เป็นประการสำคัญที่สุด โดยเฉพาะความเสมอภาคทางการเมือง ความเสมอภาคต่อการปฏิบัติของกฎหมาย ความเสมอภาคในโอกาสต่าง ๆ ของมนุษย์เท่าเทียมกัน ความเสมอภาคทางเศรษฐกิจ โดยเน้นความมีฐานะหรือรายได้ที่กระจายใกล้เคียงกัน และความเสมอภาคในด้านสังคม พร้อมทั้งการยึดหลักสิทธิ เสรีภาพ โดยเฉพาะสิทธิ เสรีภาพ ในการพูด การพิมพ์ และการโฆษณา เสรีภาพ ในการนับถือศาสนา เสรีภาพในการสมาคมหรือการรวมกลุ่ม สิทธิในทรัพย์สินของตนเอง สิทธิที่จะได้รับการคุ้มครองตามกฎหมายและสิทธิส่วนบุคคล

การปกครองระบอบประชาธิปไตย ต้องเป็นการปกครองที่ยึดมั่นตามแนวความคิดของอดีต ประธานาธิบดีสหรัฐอเมริกา Abraham Lincoln ที่ว่า “รัฐบาลของประชาชน โดยประชาชน และเพื่อประชาชน” แต่ต้องมีวิธีการเลือกตั้งที่เป็นประชาธิปไตย ประชาชนมีความเสมอภาคอย่างแท้จริง มีสิทธิเสรีภาพตามอุดมการณ์ประชาธิปไตย และต้องยึดถือการปกครองโดยเสียงข้างมาก และเคารพเสียงข้างน้อยเป็นประการสำคัญ

วิถีชีวิตประชาธิปไตย ต้องประกอบด้วยคนในสังคมนั้น เชื่อมั่น และเคารพเหตุผลของกัน และกันมากกว่าการยึดถือตัวบุคคลเป็นสำคัญ รู้จักการประนีประนอม การอะลุ่มอล่วยกับทัศนะของ คนอื่น หรือบุคคลที่ไม่เห็นด้วยกับความคิดของตน การยอมรับกฎเกณฑ์ ระเบียบ วินัยของสังคมอย่าง สม่าเสมอ มีความรับผิดชอบต่อสังคมส่วนรวม เป็นต้น

จากหลักการประชาธิปไตยที่มีความหลากหลายดังกล่าว จะพบว่าโดยหลักการสำคัญ ๆ แล้ว มีความสอดคล้องกัน หรือเป็นหลักการเดียวกันกับหลักการประชาธิปไตยของลัทธิประชาธิปไตย ซึ่งเป็นแนวความคิดของประเสริฐ ทรัพย์สุนทร และพลเอกชวลิต ยงใจยุทธ กล่าวคือ การให้ความสำคัญกับอำนาจอธิปไตยของปวงชน หรือของคนส่วนมาก หรือการยึดมั่นต่อหลักการปกครองโดยเสียงข้างมากและให้ความสำคัญแก่เสียงข้างน้อย หลักการของความเสมอภาคทางการเมือง หรือความเสมอภาคโดยกฎหมายของประชาชนในประเทศนั้น หลักของสิทธิ เสรีภาพตามธรรมชาติของมนุษย์ ทั้งการพูด การพิมพ์ การเขียน และการรวมกลุ่ม ซึ่งจะต้องได้รับการคุ้มครอง หรือปกป้องจากกฎหมายโดยเท่าเทียมกัน และหลักของความเป็นภราดรภาพของคนในสังคม เป็นต้น ด้วยเหตุนี้ หลักการประชาธิปไตย ซึ่งเป็นเนื้อหาสำคัญของลัทธิประชาธิปไตยตามแนวความคิดของประเสริฐ ทรัพย์สุนทร และพลเอกชวลิต ยงใจยุทธ จึงสามารถสรุปได้ว่าเป็นหลักการของการปกครองระบอบประชาธิปไตยด้วย

อนึ่ง ผู้เขียนเชื่อมั่นมาตลอดว่า หลักการประชาธิปไตยทั้งของ Austin Ranney และของนักวิชาการต่าง ๆ นั้น ได้วิเคราะห์สรุปมาจากกลุ่มประเทศที่ประชาคมโลกยอมรับว่าเป็นลักษณะการปกครองที่เป็นประชาธิปไตย และหลักการที่เป็นประชาธิปไตยจะมีความสอดคล้องกับธรรมชาติของมนุษย์ ดังที่ Aristotle เคยกล่าวไว้ว่า มนุษย์เป็นสัตว์สังคม ไม่สามารถจะอยู่โดดเดี่ยวตามลำพังได้ หากจะต้องอยู่ร่วมกันพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน หรือต้องการเอาชนะภัยธรรมชาติร่วมกัน แต่เมื่อต้องมาอยู่ร่วมกันเป็นชุมชน หรือสังคมที่เป็นรัฐหรือประเทศขึ้น ความมีเสรีภาพที่เคยมีอยู่ตามธรรมชาติ ต้องมีข้อจำกัด และข้อจำกัดนั้นจะมีอยู่ในขอบเขตของความปลอดภัยในชีวิต และทรัพย์สินของบุคคลที่อยู่ในสังคม หรือประเทศนั้นเป็นสำคัญ โดยมีตัวแทนของชุมชนหรือประเทศเป็นผู้รักษา กติกา กฎเกณฑ์ดังกล่าว ซึ่งหากใครละเมิดข้อตกลงจำเป็นต้องมีบทลงโทษ และบทลงโทษจะต้องดำเนินการไปตามกระบวนการของการยินยอมจากคนส่วนใหญ่ในสังคม หรือประเทศนั้น จนกลายเป็นที่มาของคำว่า “อำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชน” อันเป็นหัวใจของหลักการปกครองโดยคนส่วนมาก หรือประชาธิปไตยนั่นเอง

ประเทศอังกฤษ ประเทศสหรัฐอเมริกา และประเทศฝรั่งเศส ที่เป็นต้นแบบของการปกครองระบอบประชาธิปไตย มาเป็นระยะเวลาอันยาวนาน ได้พิสูจน์ยืนยันอย่างชัดเจนว่า ได้สร้างความเจริญก้าวหน้าให้แก่สังคมมนุษย์ในแต่ละประเทศดังกล่าวอย่างมหาศาล ซึ่งตรงกันข้ามกับประเทศเมียนมาร์ ฟิลิปปินส์ ลาว เวียดนาม ฯลฯ หรือประเทศอื่น ๆ ที่มีได้ปกครองด้วยระบอบประชาธิปไตย หากแต่ปกครองด้วยระบอบเผด็จการ ไม่ว่าจะเป็นเผด็จการทหาร เผด็จการพลเรือน เผด็จการชนชั้นกรรมาชีพ หรือเผด็จการตามลัทธิคอมมิวนิสต์ ทุกประเทศล้วนแต่เป็นประเทศที่กำลังพัฒนาเป็นส่วนใหญ่ ในที่สุดจำเป็นต้องพัฒนาตามหลังกลุ่มประเทศข้างต้น ด้วยเหตุนี้ หลักการประชาธิปไตย ที่นักวิชาการได้กล่าวถึงนั้น จึงล้วนแต่เป็นหลักการที่ได้สรุปมาจากข้อเท็จจริงในสังคมมนุษย์ไว้สำหรับเป็นแบบอย่าง หรือการเปรียบเทียบเพื่อการพัฒนาสังคมมนุษย์ให้มีความเจริญ และพัฒนาอย่างต่อเนื่องตลอดไป เพราะฉะนั้นสังคมไทยปัจจุบัน ซึ่งผู้เขียนวิเคราะห์และสรุปความได้ว่า ไม่เป็นการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยที่แท้จริง หากแต่ยังเป็นการปกครองแบบเผด็จการหรือเป็นประชาธิปไตยครึ่งใบหรือประชาธิปไตยที่ถูกครอบงำโดยกลุ่มผู้ถืออาวุธในกองทัพ ดังที่เป็นอยู่ และยิ่งปรากฏให้เห็นในเนื้อหาสาระที่สำคัญ ๆ ของรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2560 เป็นต้นว่า

1. มาตรา 97 (3) มาตรา 101 (8) (9) และ (10) บุคคลที่จะลงสมัครรับเลือกตั้งเป็น ส.ส. ได้นั้น ต้องสังกัดพรรคการเมืองหรือเป็นสมาชิกพรรคการเมืองเพียงอย่างเดียว หากไม่สังกัดจะลงสมัครรับเลือกตั้งมิได้ นอกจากนั้นหากพรรคการเมืองใดที่กลุ่มผู้บริหารพรรคการเมืองนั้นร่วมกับ ส.ส. ที่สังกัดพรรคการเมืองนั้น มีมติ 3 ใน 4 ของที่ประชุมร่วมกันของพรรคให้ออกจากพรรค จะทำให้ ส.ส. บุคคลนั้น นอกจากจะหมดสภาพสมาชิกพรรคแล้วยังขาดการเป็น ส.ส. อีกด้วย เท่ากับว่า ส.ส. ที่เป็นตัวแทนของประชาชนจากแต่ละเขตเลือกตั้งของแต่ละจังหวัดนั้นมีความสำคัญน้อยกว่ากรรมการบริหารพรรค และ ส.ส. ของพรรค ทำให้พรรคการเมืองมีอิทธิพลเหนือตัวแทนของประชาชน และกลายเป็นกลุ่มที่ครอบงำตัวแทนประชาชนที่เป็นรูปธรรมที่ชัดที่สุด ซึ่งไม่ปรากฏในประเทศที่ปกครองแบบประชาธิปไตยอย่างสหรัฐอเมริกา ประเทศอังกฤษ ประเทศฝรั่งเศส และประเทศญี่ปุ่น ซึ่งกลุ่มประเทศต่าง ๆ ดังกล่าวได้เปิดโอกาสให้ประชาชนที่สนใจการเมืองสามารถลงสมัครรับเลือกตั้งได้อย่างอิสระและหากอยากจะได้เปรียบการแข่งขันในการเลือกตั้งก็สามารถลงสมัครในนามพรรคการเมืองที่ตนเองเป็นสมาชิกได้ ซึ่งสอดคล้องกับหลักประชาธิปไตยที่เป็นสากลของ Austin Ranney (1966) หรือ ที่พลเอกชวลิต ยงใจยุทธ (2532) และประเสริฐ ทรัพย์สุนทร หรือที่บรรพต วีระสัย (2526) ได้ศึกษาค้นคว้าสรุปไว้ตามที่กล่าวไว้ข้างต้น โดยเฉพาะประเด็นที่ว่า หลักความเสมอภาคคือ เสมอภาคในโอกาสที่จะเลือกลงสมัครอิสระหรือในนามพรรคการเมืองใดก็ได้ ขณะเดียวกันประชาชนก็มีความเป็นอิสระในกรณีที่จะเลือกบุคคลใดหรือไม่ต้องเลือกบุคคลใดให้เป็น ส.ส. ก็ได้ ทั้งนี้ไม่ต้องรอให้แต่ละพรรคการเมืองเลือกบุคคลต่าง ๆ ลงสมัครรับเลือกตั้ง เพราะหากบุคคลนั้น พรรคการเมืองไม่เลือกหรือส่งลงสมัครรับเลือกตั้งแล้วก็ไม่สามารถเลือกใครได้เลยดังเช่น วิกฤติการณ์ที่เกิดขึ้นในปี พ.ศ. 2549 สมัย ดร.ทักษิณ ชินวัตร เป็นนายกรัฐมนตรี และ ปี พ.ศ. 2557 ที่ น.ส.ยิ่งลักษณ์ ชินวัตร เป็นนายกรัฐมนตรี ซึ่งเป็นเหตุการณ์เหมือนกัน คือ นายกรัฐมนตรีใช้อำนาจตามรัฐธรรมนูญขณะนั้นประกาศพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร แล้วเปิดให้มีการเลือกตั้ง ส.ส. ใหม่ทั่วประเทศแต่พรรคการเมืองฝ่ายค้านและรวมทั้งพรรคการเมืองเล็ก ๆ อื่น ๆ รวมกลุ่ม “บอยคอต” ไม่ส่งบุคคลใดลงสมัครรับเลือกตั้งและบางกลุ่มก็แสดงอาการขัดขวางพรรคการเมืองที่ส่งผู้ลงสมัครรับเลือกตั้ง จนเกิดวิกฤติทางการเมืองอย่างรุนแรง ซึ่งปัญหาที่กล่าวมานี้รัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2560 ยังไม่ได้แก้ไขแต่ประการใด เพราะที่ผ่านมาหากเปิดโอกาสให้ประชาชนทั่วไปสามารถลงสมัครรับเลือกตั้งได้อิสระ จะสังกัดพรรคการเมืองก็ได้ ไม่สังกัดก็ได้ วิกฤติการณ์ดังกล่าวระดับประเทศจะไม่เกิดซ้ำแล้วซ้ำอีก เพราะฉะนั้น สาระสำคัญของประเด็นดังกล่าว จึงถือได้ว่าขัดกับหลักการประชาธิปไตยที่แท้จริงอย่างชัดเจน การที่จะกล่าวอ้างว่าเป็นประชาธิปไตยแบบไทยก็ไม่ใช่เป็นเหตุผลที่น่าเชื่อถือนักเพราะเจตนารมณ์ของคนไทยส่วนใหญ่คือต้องการปกครองระบอบประชาธิปไตยที่แท้จริง ส่วนวิถีทางการเมืองของคนไทย และการดำรงชีวิตของคนไทยนั้น ล้วนแต่สอดคล้องกับหลักการของประชาธิปไตยที่แท้จริง แต่ตรงกันข้ามกับเจตนารมณ์ของผู้ที่ร่างรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2560 ไม่เป็นประชาธิปไตยและมีประเด็นอื่นแอบแฝงไม่แก้ปัญหามาของประเทศให้ตรงกับปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้น จึงอาจจะเรียกใหม่ได้ว่าสนับสนุนแผนจัดการ 4.0

1. มาตรา 90 ได้กำหนดให้มีบัญชีรายชื่อของแต่ละพรรคการเมืองเพื่อเตรียมที่ให้ดำรงตำแหน่งเป็น ส.ส. ของพรรคหากพรรคการเมืองนั้นได้คะแนนตามอัตราส่วนที่กำหนด เพราะฉะนั้น

ในทางปฏิบัติแต่ละพรรคการเมืองจึงได้คัดเลือกทั้งคนดีคนไม่ดี ผู้มีอิทธิพลและนายทุนพรรคลงเรียงตามบัญชีรายชื่อในลำดับต้นของรายชื่อจึงเป็นการเปิดโอกาสให้นายทุน ผู้มีอิทธิพลในพรรค ในพื้นที่หรือบุคคลที่มีประวัติสีเทาทั้งหลาย แต่มีกำลังเงินทุนมหาศาลสามารถต่อรองลงสมัครรับเลือกตั้งในนามบัญชีรายชื่อพรรคได้ โดยไม่ต้องลงเขตเลือกตั้งซึ่งต้องแข่งขัน ต่อสู้ มีการขูดคูดึงประวัติกล่าวโจมตีกันรุนแรง ซึ่งกลุ่มบุคคลดังกล่าวไม่นิยมเป็นอย่างยิ่ง เพราะฉะนั้นการมีบัญชีรายชื่อพรรคจึงเป็นการเปิดโอกาสให้กลุ่มคนไม่ดีเข้ามามีบทบาททางการเมืองมากขึ้น ซึ่งไม่สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของการประกาศใช้รัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2560 ที่กล่าวมาข้างต้น นอกจากนี้บัญชีรายชื่อในแต่ละบัญชีของพรรคก็ตัดสิทธิเสรีภาพของประชาชนในการที่จะเลือกบุคคลหนึ่งบุคคลใดได้อย่างอิสระ ซึ่งเป็นการขัดกับหลักการสากลของการปกครองระบอบประชาธิปไตยที่ว่าด้วยความเสมอภาคทางการเมือง และอำนาจอธิปไตยเป็นของประชาชนอีกด้วย ทั้งนี้เพราะอำนาจอธิปไตยในการคัดเลือกคนเป็นของพรรคการเมืองพรรคหนึ่ง ๆ ทั้งหมด เสียงของประชาชนถูกใช้เป็นเครื่องมือของพรรคการเมืองในการอ้างความชอบธรรมของการได้มาซึ่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพรรคเท่านั้น

2. ในบทเฉพาะกาลของรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2560 มาตรา 269 ยังเป็นการแสดงถึงการสืบทอดอำนาจเผด็จการ 4.0 ที่ชัดยิ่งขึ้น เมื่อ

2.1 วุฒิสมาชิกในวุฒิสภาจำนวน 250 คน นั้นให้มาจาก

2.1.1 คณะรักษาความสงบแห่งชาติ แต่งตั้ง คณะกรรมการสรรหาสมาชิกวุฒิสภาคัดเลือกผู้มีความรู้ความสามารถที่เหมาะสม ไม่เกิน 400 คน แล้วเสนอให้ คสช. คัดเลือกให้เหลือ 194 คน และที่เหลือเป็นโดยตำแหน่งคือ ปลัดกระทรวงกลาโหม 1 คน ผู้บัญชาการทหารสูงสุด 1 คน ผู้บัญชาการทหารบก 1 คน ผู้บัญชาการทหารเรือ 1 คน ผู้บัญชาการทหารอากาศ 1 คน และผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ 1 คน รวมทั้งหมด 200 คน

2.1.2 คณะกรรมการการเลือกตั้ง คัดเลือกสมาชิกวุฒิสภาตามมาตรา 107 จำนวน 200 คน โดยมาจากกลุ่มอาชีพต่าง ๆ ซึ่งแรกเริ่มว่ามี 20 กลุ่มทั่วประเทศ แต่ต่อมาสรุปเหลือ 10 กลุ่มทั่วประเทศ ตามขั้นตอนตั้งแต่ระดับอำเภอ ระดับจังหวัด และระดับประเทศเหลือเพียง 200 คน ต่อจากนั้น คสช. จะคัดเลือกให้เหลือเพียง 50 คน และขึ้นทะเบียนสำรองไว้อีก 50 คน

2.1.3 วุฒิสภาในจำนวน 250 คน ที่ คสช. แต่งตั้งตามกระบวนการที่กล่าวมาข้างต้น ใน 5 ปีแรก มีอำนาจหน้าที่ตามมาตรา 272 คือ ให้ความเห็นชอบบุคคลซึ่งสมควรได้รับแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรี นั่นหมายถึงว่าให้ความเห็นชอบบุคคลซึ่งสมควรได้รับแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรี ร่วมกับ ส.ส. ด้วย สรุปว่า ส.ส. จำนวน 500 คน ร่วมกับ ส.ว. 250 คน เป็น 750 คน คสช. หาพรรคที่จะเข้าร่วมโหวตหาชื่อนายกรัฐมนตรี อีก 126 คน ก็จะได้นายกรัฐมนตรี ที่มาจาก คสช. แนนอน และครั้งที่ 2 เมื่อ ส.ส. หมุดวาระภายใน 4 ปี ตามที่รัฐธรรมนูญกำหนดหรือสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรถูกยุบสภาด้วยเงื่อนไขใดก็ตาม จะต้องมีการเลือกตั้ง ส.ส. ใหม่ทั้งหมดทั่วประเทศและครั้งที่ 2 นี้ ส.ว. จำนวนเดิม ซึ่งยังไม่ครบ 5 ปี ก็สามารถเข้าร่วมลงชื่อเลือกนายกรัฐมนตรี ได้อีก นั่นหมายถึงว่านายกรัฐมนตรี ในสมัยที่ 2 ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรก็ยังคงเป็นคนที่มาจาก คสช. หรือคณะยึดอำนาจการปกครองเหมือนเดิม

จากประเด็นสำคัญต่าง ๆ ของรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2560 ที่กล่าวมาข้างต้นไม่ได้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของประชาชนอย่างแท้จริง แต่เป็นไปตามเจตนารมณ์ของคณะรักษาความสงบ

แห่งชาติ (คสช) ที่ต้องการสืบทอดอำนาจของความเป็นเผด็จการไว้ต่อไปอย่างชาญฉลาดระดับ 4.0 โดยใช้ผู้ยกร่างกฎหมายรัฐธรรมนูญให้มีสาระสำคัญที่ทำให้คณะและพรรคพวกของตนเองมีอำนาจทางการเมืองไทยไปอีก 2 วาระ โดยอ้างว่าเพื่อความสงบเรียบร้อยของบ้านเมืองและเพื่อปราบปรามคอร์รัปชันทุกระดับทั้งนักการเมืองและข้าราชการให้หมดไป ดังนั้นจึงต้องดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีเอาไว้ให้ยาวนานที่สุด

กล่าวโดยสรุป การปฏิรูปรัฐธรรมนูญครั้งนี้อ้างว่าเพื่อให้เป็นประชาธิปไตยที่แท้จริงนั้น หาได้เป็นเช่นนั้นไม่ เพราะสาระสำคัญของรัฐธรรมนูญตามมาตรา 269 และมาตราอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องล้วนแต่อธิบายถึงการสืบทอดอำนาจของคณะรักษาความสงบแห่งชาติไว้อย่างฉลาดในระดับ 4.0 ที่ให้สามารถดำรงตำแหน่งและมีอำนาจทางการเมืองที่ชัดเจนต่อไปอย่างน้อย 2 สมัย

เอกสารอ้างอิง

- จรูญ สุภาพ. (2522). **หลักรัฐศาสตร์**. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.
- บรรพต วีระสัย. (2526). **จุดสสารทางการเมืองการบริหารฉบับประชาธิปไตยและการเลือกตั้ง**. กรุงเทพฯ: แสงจันทร์การพิมพ์.
- พลเอกชวลิต ยงใจยุทธ และประเสริฐ ทรัพย์สุนทร. (2532). **ยุทธศาสตร์การต่อสู้เพื่อเอาชนะคอมมิวนิสต์**. กรุงเทพฯ: ไม่ปรากฏสำนักพิมพ์.
- วิทยา ศรีสมานวัตร. (2560). **รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560**. กรุงเทพฯ: เดือนตุลา.
- สุขุม นวลสกุล และคณะ. (2530). **การเมืองและการปกครองไทย**. กรุงเทพฯ: แสงจันทร์การพิมพ์.
- พงศ์พิพัฒน์ บัญชานนท์. (2517). รายงาน: **รัฐธรรมนูญ 2560 4 เมษายน 2517**.
- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560/หมวด 3 สิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทย**. [ออนไลน์], เข้าถึงได้จาก: <https://th.wikisource.org/wiki/>
- Austin Ranney. (1966). **The Governing of Men**. New York: Holt, Rinehart and Winston.
- Mark Van Vugt Ph.D. 7Steps to Becoming a Dictator. [Online], Available: <https://www.psychology>.